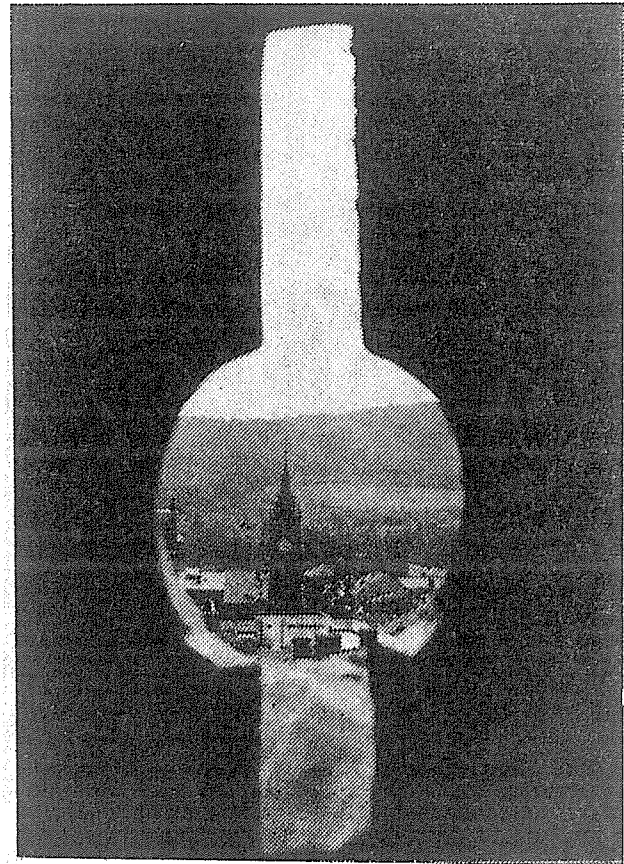

ZPRAVODAJ

města Hranic a lázní Teplíc n. B.

Fotografie Zdeňka Grossmanna

ŘÍJEN 1977

Z městského národního výboru

PŘÍPRAVY VOLEB DOMOVNÍCH KOMISÍ A DOMOVNÍCH DŮVĚRNÍKŮ

Městský národní výbor v Hranicích za úzké součinnosti občanských výborů uskuteční ve smyslu usnesení nadřízených orgánů ve druhém pololetí 1977 volby domovních komisí a domovních důvěrníků.

Domovní komise a domovní důvěrníci tvoří stálý volený aktiv městského národního výboru. Jde o organizovanou formu účasti občanů — uživatelů bytů na správě a údržbě bytového fondu. Domovní komise a domovní důvěrníci zároveň pomáhají zabezpečovat úkoly na úseku politické výchovné práce.

Hlavním cílem činnosti domovních komisí a domovních důvěrníků na úseku bytového hospodářství je vést uživatele bytů k odpovědnému vztahu k socialistickému vlastnictví, k dodržování povinností spojených s užíváním bytů a společných prostor domů, k plnění zásad socialistického soužití, zároveň hájí jejich oprávněné zájmy a iniciativně pomáhají podniku bytového hospodářství, občanskému výboru a městskému národnímu výboru. Současně politickovýchovnou prací zabezpečují úkoly městského národního výboru mezi uživateli bytů, informují je o práci občanského výboru a městského národního výboru, projednávají i méně závažné případy porušování pravidel socialistického soužití a porušování ustanovení domovního řádu.

Domovní komise se zřizují ve všech domech státního bytového fondu, které obhospodařuje podnik bytového hospodářství, v domech družstevních i podnikových s větším počtem bytů, tj. zpravidla s počtem nad 15 bytů. V domech s počtem do 15 bytů budou tuto funkci vykonávat většinou domovní důvěrníci. Domovní komise mohou však být zřizovány i pro několik domů. Domovní komise je nejméně tříčlenná, v čele stojí předseda, kterého volí domovní schůze nadpoloviční většinou přítomných uživatelů bytů. Domovní komise se schází podle potřeby, nejméně však jednou za čtvrt roku, zastupují kolektiv uživatelů bytů, kterým byli zvoleni. Domovní komise se ve své činnosti řídí plánem práce, který vychází v zásadních otázkách z plánu práce občanského výboru, z námětů a doporučení podniku bytového hospodářství, případně z domovní schůze uživatelů bytů. Obsahové zaměření plánu práce usměrňuje občanský výbor.

V současné době probíhají přípravy na volby domovních komisí a domovních důvěrníků. Odbor místního hospodářství spolu s odborem pro vnitřní věci MěstNV zpracoval územní strukturu domovních komisí a domovních důvěrníků podle obvodů občanských výborů, projednávají se kádrové návrhy na složení tohoto aktivu. **Vlastní volby domovních komisí a domovních důvěrníků proběhnou na schůzích uživatelů bytů v době od 10. do 30. listopadu 1977.** Do poloviny prosince 1977 se uskuteční školení členů domovních komisí a domovních důvěrníků.

Přípravu voleb a vlastní volby domovních komisí a domovních důvěrníků řídí komise v tomto složení:

Předseda komise: Josef Šimek, tajemník MěstNV,
členové komise: Antonín Lang, vedoucí odboru vnitřních věcí MěstNV, Oldřich Valenta, vedoucí odboru místního hospodářství, obchodu a dopravy MěstNV, Ferdinand Adamec, ředitel Podniku bytového hospodářství v Hranicích, Věra Podzemná, pracovnice bytového úseku odboru místního hospodářství MěstNV, Josef Šampalík, předseda občanského výboru č. 6, mjr. Jaromír Posolda, předseda občanského výboru č. 2.

Antonín Lang,
vedoucí odboru vnitřních věcí MěstNV

OSLAVY 125. VÝROČÍ ZALOŽENÍ LESNICKÉHO ŠKOLSTVÍ NA MORAVĚ

Oslavy 125. výročí založení lesnického školství na Moravě se staly významnou politickou, společenskou a kulturní událostí v životě města Hranic.

Vlastním oslavám předcházela 7. září vernisáž výstavy obrazů profesora školy ing. Jana Jaroše. Při zahájení účinkovalo duo lesních rohů lidové školy umění — uč. Stanislav Borek a žákyně Jana Kavanová, verše básníka Fr. Nechvátala recitovala studentka střední zdravotnické školy Marie Havranová, úvodní slovo o tvorbě ing. Jana Jaroše přednesl prof. Ludvík Novotný. Velmi četné obecnostvo si s velkým zájmem prohlédlo vystavené obrazy. Výstava se trvale těšila zasloužené pozornosti návštěvníků oslav i hranické veřejnosti.

Již v pátek 9. září 1977 ožilo hranické náměstí a ulice zelenými uniformami lesáků, kteří se sjížděli ze vzdálenějších míst celé republiky. V sobotu 10. září se pak zaplnila hranická sokolovna účastníky slavnostního shromáždění, jež zahájili učitelé lidové školy umění, kteří přednesli na lesní rohy úvod k opeře Čarostřelec od K. M. Webera. Slavnost zahájil a řídil zástupce ředitele školy ing. Lubomír Blahota. Význam slavnosti vystihuje seznam hostů, kteří zasedli v čestném předsednictvu; mezi nimiž byli: náměstek ministra školství a tajemník Sm KV KŠČ v Ostravě dr. Vladimír Michný, CSc., vedoucí oddělení středních odborných škol ministerstva školství ČSR ing. Miriam Čech, ústřední školní inspektor ing. Jan Hatlapatka, vedoucí ideologického oddělení Sm KV KŠČ dr. Jan Hříbek, CSc., místopředseda SmKNV prof. ing. Svetožár Kepert, CSc., vedoucí odboru školství SmKNV ing. Aleš Menšík, CSc., předseda KV odborového svazu pracovníků školství a vědy Miroslav Vykydal, děkan lesnické fakulty Vysoké školy zemědělské v Brně doc. dr. Antonín Čihal, CSc., předseda OKRK KŠČ Jan Hlava, místopředseda ONV ing. Drahoslav Havlas, ředitel Domu politické výchovy Jan Zelinka, předseda MěstV KŠČ Václav Dohnal, předseda MěstNV Miloslav Pavelka, podnikový ředitel Severomoravských státních lesů Evžen Heiser, podnikový ředitel Jihomoravských státních lesů František Havlíček, ředitel Podniku technického rozvoje státních lesů ing. Jan Baránek, ředitel podniku Vojenské lesy v Plumlově pplk. ing. Michal Volček, ředitel podniku Vojenské lesy v Lípniku nad Bečvou pplk. ing. Karel Chyba, zástupce polské družební školy v Brynku v Katowickém vojvodství v PLS mgr. Janusz Chmura, ředitel Krajského pedagogického ústavu v Olomouci dr. Jindřich Pleva, předseda výboru sdružení absolventů SLTŠ dr. ing. Slavoj Svoboda, prof. dr. ing. Václav Korf, DrSc. z Vysoké školy lesnické a dřevářské ve Zvolenu a nejstarší pracovník školy František Janečka.

V hlavním projevu ředitel školy ing. Jiří Sumara připomněl, že oslavy se konají krátce před významným 60. výročím VŘSR. Zmínil se o vzniku lesnického školství na Moravě, hovořil o vysoké odborné úrovni absolventů, ocenil podíl prvního českého ředitele Františka Matějky, vzpomněl nejstaršího žijícího profesora ing. Františka Pražana, vyzvedl oběti, jež přinesli lesníci v boji proti fašismu. Zdůraznil úsilí současné školy o komunistickou výchovu žáků, výsledky v modernizaci výuky a zlepšení materiálního vybavení školy, arboreta a školního poleší. V závěru vyslovil dík stranickým a státním orgánům za péči věnovanou trvale škole.

Náměstek ministra školství ČSR dr. Karel Čepička při vzpomínce na historii lesnického školství vyzvedl příznivé podmínky pro jeho rozvoj v Hranicích a vysoko ocenil výsledky školy ve výchovné a vzdělávací práci a politickou, odbornou a společenskou angažovanost pracovníků školy. Absolventy vyzval k další aktivní pomoci při budování lesního hospodářství a socialistické společnosti a upevnění spojení školy se životem.

Jménem krajských politických a státních orgánů blahopřál škole k jejímu výročí tajemník SmKV KŠČ dr. Vladimír Michný, CSc. Doc. dr. Ant. Čihal zdůraznil význam podílu hranické lesnické školy ve výchově mladé lesnické generace a v péči o lesy jako součást životního prostředí a na závěr svého vystoupení odevzdal z pověření rektora prof. ing. Karla Štefla hranické škole pamětní medaili Vysoké školy zemědělské v Brně.

Dobrou spolupráci školy s lesními závody na Moravě ocenil Fr. Havlíček, podnikový ředitel Jihomoravských státních lesů, jménem okresních orgánů pozdravil shromáždění předseda OKRK KŠČ Jan Hlava.

Předseda MěstNV v Hranicích Miloslav Pavelka kladně zhodnotil trvalý dobrý vztah školy k městu a pomoc učitelů a žáků při plnění volebních programů NF a odevzdal škole čestné uznání rady MěstNV v Hranicích.

Jeden z nejstarších absolventů prof. dr. ing. Václav Korf, DrSc. z Vysoké školy lesnické a dřevářské ve Zvolenu vzpomněl počátku a vývoje lesnického školství a zdůraznil, že absolventi školy se stále s láskou věnovali a věnují péči o naše lesy.

Místopředseda Sm KNV prof. ing. Svetožár Kepert, CSc. odevzdal škole čestné uznání Sm KNV v Ostravě a řediteli školy ing. Jiřímu Sumarovi plaketu „Budovatel Severomoravského kraje“. Čestné uznání školského odboru Sm KNV převzalo pak těchto 13 pracovníků školy: ředitel ing. Jiří Sumara, zástupce ředitele ing. Lubomír Blahota, tajemnice školy Olga Kabilková, ing. Lubomír Dohnal, ing. Vojtěch Richtár, CSc., Helena Pozlovská, ing. Jiří Michálek, dr. ing. Slavoj Svoboda, Vlasta Pírková, František Janečka, ing. Svatopluk Zbruz, lesní Arnošt Wildner a ing. Jan Jaroš.

Na závěr slavnosti zazněl v podání kolektivu učitelů lidové školy umění a lesní rohy sbor lovců z opery Čarostřelec od K. M. Webera.

Následovala schůze absolventů školy, řízená ing. Vladimírem Foltánkem. Předseda sdružení dr. ing. Slavoj Svoboda přednesl vyčerpávající zprávu o sedmileté činnosti tohoto orgánu, který je součástí SRPS, po něm vystoupila se svými příspěvky řada absolventů. Mezi přítomnými 660 absolventy byli jako nejstarší tři z roku 1917, kteří ještě studovali na škole s německým vyučovacím jazykem, z prvních absolventů z české lesnické školy z roku 1920 se dostavil jeden, z roku 1921 přijeli čtyři absolventi. Novým předsedou sdružení absolventů byl zvolen Antonín Grolích, tajemníkem zůstal ing. Vladimír Foltánek.

Návštěvníci oslav měli možnost prohlédnout si několik výstavek v budově školy: V aule byly vyloženy ukázky starších knih z oboru lesnictví ze školní knihovny, např. německá publikace o dokonalém lesníku z roku 1719, učebnice chemie pro lesníky z roku 1800, umění lesnické z roku 1823 a jiné, většinou bohatě ilustrované. Neméně pozoruhodné byly odborné učebnice a skripta pro lesnické školy, jež zpracovali profesori školy už v období třicátých let a nyní v současné době, některé vydané i Státním pedagogickým nakladatelstvím. Pozornosti se těšily i vystavené fotografie s lesnickými náměty od Břetislava Hegera, Vlad. Ožany a zejména cyklus snímků „Varování Krušných hor“ od ing. Vladimíra Foltánka o škodách způsobených na lesním bohatství průmyslovými exhalacemi. Výstava o sportovní činnosti žáků mimo jiné upozorňovala návštěvníky na úspěchy školy na poli tělesné výchovy a sportu, zejména na vítězství v celostátním závodě lesnické všestrannosti v roce 1977, na druhé místo v závodě branné všestrannosti v Přerově 1977 i na účast tří studentů školy na horolezecké expedici v pohorí Pirin v Bulharsku. Mnoho návštěvníků si také prohlédlo sílu tradic, připomínající nejen bohaté tradice školy, ale i dělnické hnutí na Hranicku. Ve škole byl také pohotově instalován prodejní stánek hranického knihkupectví s odbornou lesnickou literaturou. Ve školním poleší Valšovic se mohli účastníci oslav prohlédnout výstavu mechanizačních prostředků.

K výročí moravského školství přispělo i federální ministerstvo spojů, které vydalo zvláštní příležitostné ruční razítko pro dny oslav, tj. 9.—11. září 1977.

Zájemci je mohli získat u zvláštní přepážky hranické pošty Hranice 1 přímo v předšálí sokolovny. Řada filatelistů z celé republiky požádala o otisk razítka na hranické poště.

K oslavám byl připraven i **slavnostní odznak**, mezi veřejnost se rozběhly tisíce krabiček zápalek s třemi různými druhy nálepek, propagujících lesnické školství.

Pro účastníky oslav byl k dispozici i pěkný **sborník**, v němž zasvěceným způsobem hovoří o dějinách moravského lesnického školství jeden z prvních absolventů hranické školy prof. dr. ing. Václav Korf, DrSc., o současných úkolech a práci školy referuje obsírně ředitel ing. Jiří Sumara, historii školního polesí vylíčil ing. Vojtěch Richtár, ČSČ. Sborník je doplněn několika pozdravnými projevy a vzpomínkami absolventů. Velmi záslužnou prací je zvláště vydaný **seznam všech profesorů a absolventů školy**, který sestavil ing. dr. Slavoj Svoboda a ing. Vladimír Foltánek.

L. Novotný

K 60. VÝROČÍ VELKÉ ŘÍJNOVÉ SOCIALISTICKÉ REVOLUCE.

JULIUS VOLEK CHORÁZ — SVĚDEK VŘSR

„7. listopad 1917 znamená pro mezinárodní proletariát nejužjznamnější událost od Pařížské Komuny roku 1871. V ten den pracující masy ruského lidu, vedené jedinou revoluční komunistickou stranou, zmocnily se politické moci a vzaly otěže vlády do svých rukou. Poprvé po Pařížské komuně ruský proletariát prakticky a v širokém měřítku klosu počíná uskutečňovat socialismus...“

Tato slova k třetímu výročí Velké říjnové socialistické revoluce četli čtenáři 6. listopadu 1920 v prostějovské Stráži lidu. Jen málokdo z nich tušil, že za zkratkou „az“ se skrývá tehdy dvaatřicetiletý učitel z Kostelce na Hané Julius Volek. Jakou školou asi prošel, když dovedl v době, kdy mladý sovětský stát zápasil ještě s tolika vnějšími i vnitřními potížemi a nepřáteli, osvětlit vítězství ruského proletariátu?

Jeho nedlouhá, ale neustálou kulturní a politickou prací vyplněná životní cesta nás zavede nejdříve do městečka **Hustopeče nad Bečvou**, kde se Julius Volek narodil **20. července 1888** v domku vedle starobylého renesančního zámku v rodině podruha, později obecního sluhy a písaře Josefa Volka. Léta **dojíždění na měšťanskou školu v Hranicích** byla vytržena studiem na známém učitelském ústavu v Příboře. Roku 1908 se před mladým pedagogem otevřela učitelská dráha, která ho zavedla na Prostějovsko. První zastávkou na jeho nové cestě byla dvoutrídka ve Vranovicích, na podzim 1911 byl přeložen do Horních Otaslavic. Neuzavřel se jen mezi školní lavice, brzy se stal hybnou silou kulturního života ve svých působitích.

V roce 1914 učitel Julius Volek opustil své svěřence a brzy se ocitl uprostřed válečné vřavy na ruské frontě první světové války. Měl již ostře vyhraněné přesvědčení, že už za tři měsíce se dostal na druhou stranu bojové linie do ruského zajetí. Z počátku se uplatnil jako dobrý hudebník mezi Čechy v Rusku, brzy však byl stržen do víru politického života. Po únorové revoluci v roce 1917 vlivem bolševické agitace vytvářeli pokrokoví zajatci československé sociálně demokratické organizace, koncem května 1917 se utvořilo jejich ústřední vedení v Kyjevě a navázalo spojení s ostatními skupinami a kroužky v dalších částech země. Brzy začalo vydávat časopis Svoboda.

Hluboce zasáhla do vývoje této organizace Velká říjnová socialistická revoluce, k jejím ideám se přihlásili i leví českoslovenští sociální demokraté. Pod vlivem revoluce vyrůstaly také československé oddíly Rudé armády. V jejich

řadách byl od února 1918 i Julius Volek, s Rudou armádou se zúčastnil tažení proti Němcům na Ukrajině a bojoval o Kyjev.

Po návratu do Moskvy pracoval v redakci časopisu Průkopník svobody a usiloval o sjednocení revolučních skupin sociální demokracie v revoluční marxistickou stranu. V Moskvě poznal také V. I. Lenina.

V Moskvě se ve dnech 25. až 28. května 1918 sešli na sjednocovacím sjezdu zástupci československých revolučních marxistických organizací a skupin v Rusku. Delegáti, mezi nimiž zasedl i Julius Volek, se přihlásili k revolučnímu marxismu a ustavili československou sekci při Komunistické straně Ruska — Československou komunistickou stranu na Rusi a Ukrajině. Ve vydaném prohlášení se píše, že jediné dělnická třída je povolána, aby řešila nejnáléhavější úkoly národa: *„... požadujeme úplné osvobození a sjednocení československého národa, chceme, aby se tak stalo uskutečněním práva sebeurčení národů. Jako prostředek k uskutečnění toho uznáváme mezinárodní socialistickou revoluci a jako cíl Československou socialistickou republiku.“* V Moskvě pracoval Julius Volek v československém komunistickém sekretariátu a v kulturním oddělení československého komisariátu při lidovém komisariátu SSSR pro národní otázky. Po osvobození Ukrajiny, když v březnu 1919 přešlo vedení Československé komunistické strany do Kyjeva, Julius Volek v redakci nového českého týdeníku Pravda vyzval k ostráživosti a bdělosti v době nebezpečí imperialistické intervence. Byl i jedním z autorů výzvy do boje proti intervenčním armádám generála Denikina a na podzim 1919 v řadách Rudé armády přímo proti tomuto nepříteli revoluce bojoval. Po porážce intervenčního tažení koncem roku 1919 se stal Julius Volek tajemníkem Mezinárodního výboru zahraničních zajatců při Komunistické internacionále.

V dubnu 1920 po dramatické cestě přes Černé moře a Balkán se vrátil do vlasti a nastoupil opět učitelské místo v Horních Otaslavicích. A na stránkách tehdy nově založeného prostějovského časopisu se objevilo pod revolučně zaměřenými články jméno Julius Choráz nebo zkratka „az“. Je to ohlas jeho studentské literární lásky — postavy ze Zeyerovy povídky. Jeho žáci stále vzpomínají na jeho pokrokové názory a myšlenky. Když byl po roce přeložen do Kostelce na Hané, zahájil rozsáhlou politickou činnost, podporoval svými projevy hospodářské boje prostějovského dělnictva, usiloval o uskutečnění pozemkové reformy. Přední místo v jeho životě zaujímal novinářská činnost. Výrazně se uplatnila ve Stráži lidu, o prázdninách vypomáhal v Rudém právu, jeho studie a články se objevovaly v Komunistické revui. Julius Volek Choráz se v nich projevoval jako vzdělaný marxista, který dovedl pochopit události a vytvořit je v širších souvislostech. Politická činnost a revoluční názory kosteleckého učitele se brzy střetly s požadavky školské správy a Julius Volek byl nucen opustit své povolání pedagoga. V únoru 1926 se po Ivanu Olbrachtovi a Václavu Kopeckém stal redaktorem brněnského deníku Rovnost. Za jeho vedení se Rovnost stala přední zbraní v boji za bolševizaci KSČ i významným kulturním činitelem, zejména když otevřel její stránky článkům a recenzím Bedřicha Václavka. Velkou autoritu si získal Choráz i mezi mladými lidmi.

Jako osvědčený stranický pracovník byl vyslán jako jeden z delegátů na VI. kongres Komunistické internacionály do Moskvy. Přišel opět do země, kde prožil revoluci, v Moskvě však 24. srpna 1928 náhle podlehл záchvatu srdeční mrtvice. Na jeho poslední cestě letními moskevskými ulicemi ho doprovázeli i představitelé Komunistické internacionály, mezi nimi také Antonín Zápotocký. **Julius Volek Choráz je pohřben patrně jako jediný Čech pod Kremelskou zdí na Rudém náměstí v Moskvě.**

L. Novotný

Literatura:

B. Marčák — Jaromír Dufek: Julius Choráz, myšlenky a podněty, Brno 1963.
O. Pivoda: Julius Volek Choráz, učitel, revolucionář, komunista, Hustopeče nad Bečvou, 1971.

VZPOMÍNÁME NA HERCE BESKYDSKÉHO DIVADLA JAROSLAVA MALÍKA

Letos 17. května 1977 zemřel ve Valašském Meziříčí herec a režisér Jaroslav Malík. Poněvadž jeho výrazná postava žije ještě od dob jeho působení v býv. Beskydském divadle v paměti hranické veřejnosti, věnujeme mu krátkou vzpomínku:

Jaroslav Malík se narodil 19. prosince 1900 ve Valašském Meziříčí, byl vyučným typografem, pracoval jako sazeč písma v tiskárně Osvěta ve Valašském Meziříčí, brzy se také zapojil do kulturního života ve svém rodišti. Jeho hlavní životní zálibou, již věnoval mnoho volného času, se stalo divadlo. Už v roce 1921 byl kooptován do režisérského sboru sokolského divadla ve Valašském Meziříčí, jež pro svou vysokou úroveň bylo právem řazeno mezi přední ochotnická divadla na Moravě. Divadlo považoval Jaroslav Malík za důležitý prostředek lidové výchovy. Byl především dobrým charakterním hercem, za svého dvacetiletého působení ve valašskomeziříčském ochotnickém divadle vytvořil velké množství rolí, do nichž vkládal celé své srdce. O rozsahu jeho činnosti svědčí, že ročně uvedli valašskomeziříčtí ochotníci průměrně deset premiér, v prvních letech nacistické okupace se tento počet snížil na sedm her.

Jaroslav Malík měl také rád hudbu, měl i teplý baryton širokého rozsahu, v Prodané nevěstě zpíval Krušinu, v Daliboru a Rusalce vedl sbor, v mnoha operetách hrál hlavní roli.

Byl také dobrým režisérem, od roku 1921 do roku 1940 uvedl jako režisér 42 inscenací, v roce 1931 meziříčtí ochotníci s Čapkovým dramatem RUR v režii Jaroslava Malíka obsadili v celostátní soutěži druhé místo.

Po založení Beskydského divadla v roce 1942 v Hranicích se herec Jaroslav Malík stal jeho členem. Vystupoval ve většině her, jež divadlo za dobu své dvacetileté existence uvedlo. Vypracoval se ve výraznou hereckou osobnost, vytvořil asi půl druhého sta převážně charakterních rolí. Z jeho postav připomeňme např. hajného Trnku v Tylově Strakonickém dudáku, mincmistra Beneše z Weitmile v Kutnohorských havířích, Arnošta z Pardubic ve Vrchlického Noči na Karlštejně, starostu Dubského v Stroupežnického Našich furiantech, poštmistra v Gogolově Revisoru, Jakuba Vojnara v Jiráskově Vojnarce, inženýra Zábělina v Pogodinově Kremelském orloji, starostu Estébana ve hře Lope de Vegy Fuento Ovejuna, Velkého inkvizitora v Schillerově Donu Carlosu, Uhorčíka v Mahenově Jánošíku, Strouhala v Mrštíkově Maryši, Jana Roháče v Jiráskově stejnojmenné hře, Shakespearova Krále Leara, doktora Galéna v Bílé nemoci a mnohé jiné.

Zároveň také Jaroslav Malík v době působení v Beskydském divadle uplatnil své režisérské schopnosti a zkušenosti, v době od roku 1943 do roku 1960 bylo v jeho režii uvedeno 25 her:

- 1943: M. Jahn — J. Malík: Horská srdce,
- 1945: P. Petrovič: Liják,
- 1946: K. Simonov: Ruští lidé, F. Langer: Obrácení Ferdyše Pištory,
- 1947: R. Branald: Maják, A. Coolen: Zvonař, P. Hamilton: Plynové lampy, D. Maurier: Živá mrtvá,
- 1948: K. Simonov: Ruská otázka, J. Toman: Slovanské nebe, F. Curel: Nelidská země,
- 1949: Isajev—Gališ: Volá vás Tajmyr, V. K. Klicpera: Hadrián z Římsů, J. B. Priestley: Inspektor se vrací,
- 1950: V. + W: Balada z hadrů, E. Chodorov: Zločin ředitele Riggse,
- 1951: J. K. Tyl: Paličova dcera,

- 1952: L. Stroupežnický: Naši furianti,
- 1953: J. K. Tyl: Lesní panna,
- 1954: O. Daněk: Steelfordův objev, bratři Mrštíkové: Maryša,
- 1955: Jaroslav Hašek: Dobrý voják Švejk,
- 1956: J. Drda: Hrátky s čertem,
- 1959: B. Rda: Slabá žena,
- 1960: A. Jirásek: Vojnarka.

Všechny tyto hry, které režíroval, uvedlo Beskydské divadlo celkem v 747 představeních. Přitom Jaroslav Malík i ve hrách, které režíroval, sám hrál, třeba aspoň některou menší úlohu.

Beskydskému divadlu zůstal Jaroslav Malík věrný až do jeho zrušení v roce 1963, potom byl pověřen likvidací tohoto divadla. Po ukončení těchto prací byl vedoucím ochotnické Stálé scény v Novém Jičíně až do roku 1965, pak ještě působil jako správce budovy Stálé scény až do roku 1971. Ani potom se ještě s divadlem nerozloučil, po přestěhování do Valašského Meziříčí ještě pomáhal jako režisér ochotníkům v Rožnově pod Radhoštěm.

Jaroslav Malík se uplatnil i jako autor divadelních her, operet a revuí. Vytvořil revui „Zázrak nad Bečvou“ (1924) a „Nás nic neroztočí“ (To mi čert napískal, 1926), k nimž hudbu složil skladatel J. N. Polášek. V roce 1933 sehráli ochotníci ve Valašském Meziříčí jeho revuální pásmo „Za láskou“. Ostravské divadlo uvedlo dvě Malíkovy operety „Ostrov lásky“ (Námořník Teddy, 1943) a „Cestička do ráje“ (1942) s hudbou Z. Jemelíka. Napsal také dramata, „Horské srdce“ podle povídek spisovatele Metoděje Jajna, jež uvedlo Beskydské divadlo v premiéře 11. prosince 1943, a historickou veselohru „Zlatý gombík“ (Zbojníková milá), kterou nastudoval soubor Stálé scény v Novém Jičíně v roce 1965. Pro děti složil pohádkovou revui „Nejkrásnější pohádka“ v roce 1937.

Jaroslav Malík věnoval divadlu téměř celý svůj plodný život, často s Beskydským divadlem vystupoval v Hranicích, zaujal trvalé místo v historii našeho divadelnictví, proto zaslouží, abychom ani u nás na něho nezapomněli.

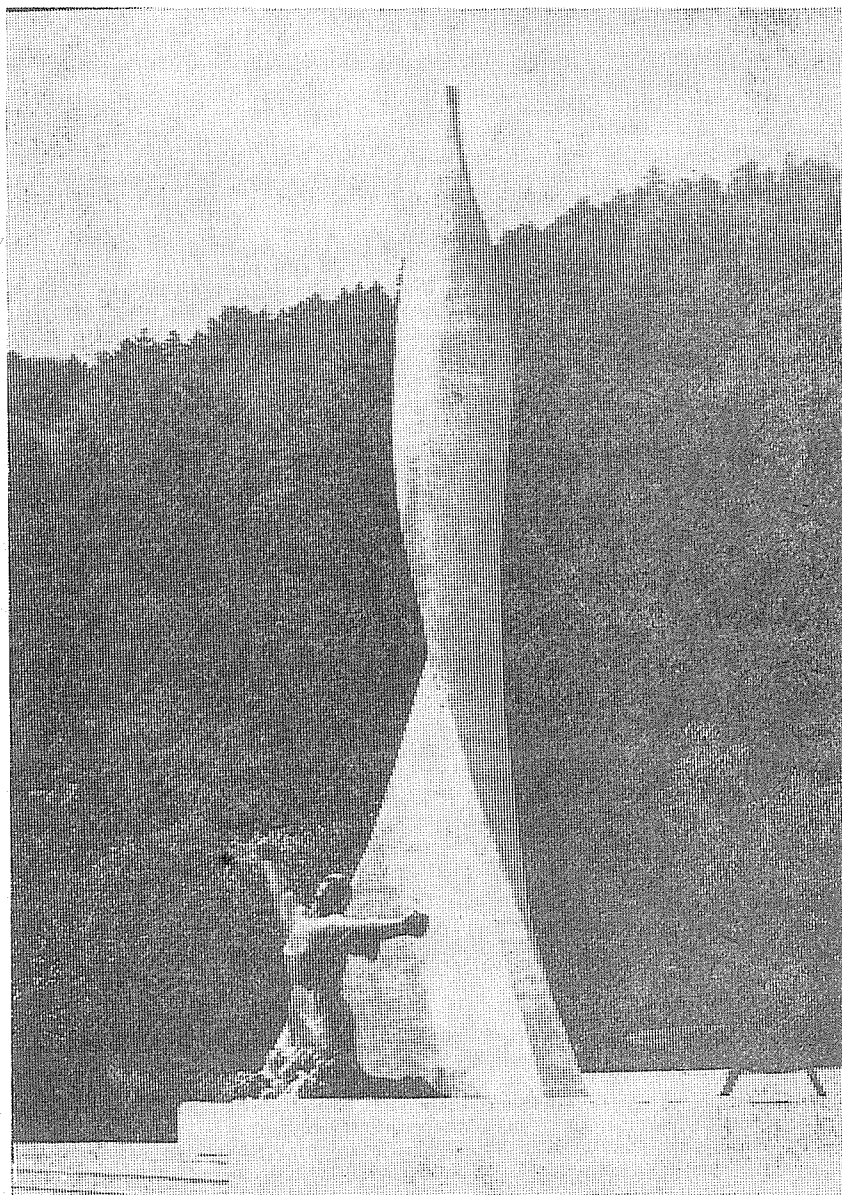
Prameny a literatura:

Archív Bd a OA v Novém Jičíně,
M. Baláš, Kulturní místopis Novojičínska, Nový Jičín 1967,
vzpomínky Jindřicha Grätze, býv. ředitele Bd.

PO STOPÁCH SNP

Letošní 33. výročí Slovenského národního povstání vzpomněl Jednotný klub pracujících v Hranicích netradičním způsobem. Uspořádal pro členy zájmových kroužků a spolupracovníků velmi zdařilý zájezd na Slovensko. První část putování směřovala po stopách SNP. Za vedení zkušeného průvodce Václava Vencíka, ředitele Spojeného závodního klubu v Lipníku nad Bečvou, se účastníci seznámili při průjezdu Beskydami s činností I. partyzánské brigády Jana Žižky na moravsko-slovenském pomezí, zhlédli památný hřbitov hrdinů SNP v Priekopě u Martina, navštívili Donovaly a Banskou Bystricu jako nejdůležitější střediska povstání. Hluboké dojmy si odnesli z památníku v Nemecké, kde v bývalé vápence nacisté v roce 1944 umučili téměř tisíc obětí. Další trasa zájezdu spojená s turistickým putováním směřovala za poznáním přírodních krás Nízkých Tater a Slovenského ráje a byla zakončena prohlídkou historických a uměleckých památek v Betliari a na Krásné Horce nedaleko Rožňavy. Po celé trase měli účastníci zájezdu možnost sledovat, jak se na Slovensku uskutečňuje odkaz SNP, zejména v prudkém rozmachu výstavby; zvláště je zaujalo nedávno dokončené vodní dílo Liptovská Mara s rozsáhlým přehradním jezerem na Váhu u Liptovského Mikuláše.

LN

PAMÁTNÍK OBĚTÍ FAŠISMU V NEMECKÉ.

FOTO: Gustav Giebl.

NAŠE BLAHOPŘÁNÍ

spoluobčanům, kteří se v říjnu dožívají

75 let:

Josef Martoch
Havlíčková 1004

Jan Slíva
Zborovská 297

Emilie Krausová
Fierlingerova 1261

Štěpánka Žabčíková
Revoluční 2

Marie Binková
Gottwaldovo nám. 23

80 let:

Josef Blaheta
Slavič

Ludmila Červená
Fierlingerova 308

Maxmilián Kubeša
Kollárova 861

Marie Zdráhalová
Valšovice 20

František Hadaš
1. máje 22

85 let:

Ludvík Sůtorý
Mostní 224

Hedvika Malinová
Drahotuše 277

92 let:

Marie Čermáková
Struhlovsko 1536

Naším jubilantům přejeme dobré zdraví a hodně životní pohody do příštích let.

ŽIVOTNÍ JUBILEUM DR. BOMUMÍRA INDRY

Už delší dobu se v našem zpravodaji setkávají čtenáři s články o zajímavých postavách z oblasti výtvarného umění a vlastivědy z nedávné minulosti našeho města. Jejich autor, **PhDr. Bohumír Indra, se dožívá 17. října 1977 šedesáti pěti let.** Je rodákem z Hněvotína u Olomouce, v letech 1923—1931 studoval na hranic-kém gymnáziu, po vykonání odborných zkoušek učitelských působil do roku 1947 jako odborný učitel v Rajhradě, v Hranicích a v Lipníku nad Bečvou. Po druhé světové válce získal na filozofické fakultě brněnské univerzity aprobaci pro obor dějepis—zeměpis, v roce 1950 dosáhl doktorátu z čs. a obecných dě-jin. Po kratším působení na lipnickém gymnáziu v letech 1947—1949 nastoupil v býv. Zemském archivu v Opavě, od roku 1960 je ředitelem **Státního oblastního archivu v Opavě.**

Na tomto pracovišti se zasloužil o rekonstrukci archivních fondů býv. zem-ských a okresních institucí slezských, vytvořil celou řadu archivních pomůcek, dal podnět k vydávání Sborníku Státního archivu v Opavě, který jako první u nás slouží k zveřejňování archivní problematiky. Zároveň také dr. B. Indra od počátku svého působení v opavském archivu usiluje o popularizaci archivní práce a o zpřístupnění jejích výsledků široké veřejnosti. Od roku 1952 vycházejí katalogy a inventáře opavského archivu, prosadil zpřístupnění nejvýznamnějších fondů pro dějiny dělnického hnutí na Ostravsku, z jeho iniciativy byly vydány i přehledy fondů okresních archivů v Severomoravském kraji. Velmi záslužným činem je vydání dosud čtyř svazků „Bibliografie historickovlastivědné literatury Severomoravského kraje“, které představují důležitou pomůcku pro badatele i archiváře. V minulém roce zpracoval dr. B. Indra dva větší příspěvky do sborníku „K metodickým otázkám dějin dělnického a komunistického hnutí“, jež vydalo nakladatelství Profil v roce 1976, letos redakčně připravil práci pro krajskou komisi regionálních dějin při SmKV KSČ „Archivní materiály k čin-

nosti význačných osobností komunistického hnutí v Severomoravském kraji v letech 1917—1945“.

Vedle této rozsáhlé a náročné archivářské činnosti je třeba připomenout neméně záslužné **práce historické**, které dr. B. Indra začal uveřejňovat v Záhorské kronice, v Našem Valašsku, ve Vlastivědném věstníku moravském, v Časopise Vlasteneckého muzejního spolku v Olomouci, ve Slezském sborníku, v současné době v Časopise Slezského muzea v Opavě, ve Vlastivědných listech Severomoravského kraje aj. Bibliografie historických prací dr. B. Indry obsahuje na 160 studií a velkých článků a přes sto článků menších kromě recenzí knih a samostatně vyšlých prací.

Ve svých historických studiích se dr. B. Indra zabývá topografií a regionálními dějinami severovýchodní Moravy, zachycuje politické, kulturní a hospodářské dějiny měst v této oblasti, věnuje se hospodářským a politickým dějinám Slezska a Severomoravského kraje. Mnoho pozornosti věnuje dějinám uměleckých řemesel, umění a památkové péči, rozsáhlou oblast Indrových prací tvoří studie z dějin literárních a kulturních.

Nakonec je třeba vyzvednout **podíl dr. B. Indry na zpracování historie města Hranic**. Už od doby gymnaziálních studií od roku 1929 uveřejňoval četné články o minulosti Hranicka v Záhorské kronice, v letech 1942—1949 uspořádal a spravoval městský archiv v Hranicích, dvakrát vydal průvodce po Hranicích. Z rozsáhlejších prací si zaslouží pozornosti studie „Odboj města Hranic 1620—1627 a jeho potrestání (z roku 1940) a zejména důkladná stať „Rozvoj města v 15. a 16. století do třicetileté války“ v prvním dílu dějin města Hranic, vydaných v roce 1969. Na vylíčení dějin města v 17. a 18. století do roku 1848 v současné době pracuje. Články v našem zpravodaji jsou, jak sám uvádí, drobnými a důležitými příspěvky ke zpracování dějin Hranic v 19. století.

Archivnictví a historie tvoří nejen pracovní náplň života našeho jubilanta, ale představují i jeho hlavní životní zálibu, jíž cele věnuje i převážnou část svého volného času. Jinak by jeho tak obsáhlé dílo nemohlo vzniknout. K významnému životnímu jubileu přejeme dr. B. Indrovi pevné zdraví a elán do další činnosti.

L. Novotný

Z GALERIE HRANICKÝCH KRONIKÁŘŮ 19. STOLETÍ

PhDr. Bohumír Indra

Topografický popis města Hranic Ignáce Böhma z r. 1834

Když v r. 1834 připravoval Gregor Wolný vydání historicko-topografického popisu Moravy podle jednotlivých krajů, sestavil pro magistráty měst, vrchnostenských úřadů a faráře **heslový dotazník o současném stavu jednotlivých obcí a měst**, pro popis památek kostela apod. Dotazníky byly zaslány prostřednictvím zemského gubernia v Brně všem krajským hejtmanům a ti je rozeslali jednotlivým vrchnostem, městům a farám ke zpracování. Zpracované zprávy měli opět vrátit krajským úřadům, které pečovaly o jejich shromáždění a vrácení Wolnému. Jedním z nejhorlivějších podporovatelů této poloúřední akce byl krajský hejtman přerovského kraje v Hranicích Jan Schrötter, sám velký zájemce o historii, který pečoval o řádné vyplnění dotazníků a urychlené jejich dodání Wolnému. Jako první svazek místopisu Moravy zpracoval proto Wolný kraj přerovský a děkuje v úvodu Schrötterovi za jeho zájem a pomoc. Na hranickém panství zpracovali požadované statistické údaje pro všechny venkovské obce vrchnostní úředníci, kteří měli všechny potřebné údaje k dispozici, popisy kostelů pořídili faráři a lokální kapláni. **Popis města Hranic** si vyžádala vrchnost od

městské rady, která **svěřila práci starému správci městské policie Ignáci Böhmovi**. Ten pořídil za pomoci 86letého radního a bývalého **dlouhodobého purkmistra města Maximiliána Kulíška** podle svých představ popis všech ulic, náměstí, mlýnů, valch, řek a potoků, lávek na území města s údaji, jež se mu zdály být nejdůležitější, totiž co je povinna opravovat svým nákladem vrchnost a co obec. Popis Böhmu, psaný česky, nebyl zřejmě vrchnostenským úřadem použit a zůstal proto založen ve spisech vrchnostenského archivu. O popis byl patrně potom požádán Gallaš. Také popis kostela byl farářem Radou pořízen velmi ledabyle, bez požadovaných konkrétních údajů a musel být nepochybně přepracován. Také tento prvopis zůstal ležet v registratuře vrchnosti. Přes všechny nedostatky sepsal Böhmu dílo, které nás dnes dobře **informuje o stavu města Hranic před 150 lety**.

Město Hranice mělo v r. 1834 **celkem 413 domů kromě pasek a 23 domů židovské obce**, která byla samostatná, měla své vlastní představené a domy číslované římskými číslicemi. Pro dokumentární hodnotu popisu tehdejšího stavu města uvádíme u všech ulic pořadí domovních čísel, prokazující, které domy a čísla zejména v předměstských ulicích byly postaveny po r. 1804, kdy bylo provedeno nové číslování domů ve městě i na předměstí, platné podnes. Všechna domovní čísla, vsunutá do běžné číselné řady domů, byla postavena v letech 1804—1834.

Hlavní náměstí (Böhmu píše důsledně plac nebo rynek) mělo 44 domů. Tabulka s označením náměstí byla upevněna na rožním domě čp. 119 Karla Frantíka. Na městský rynek patřily domy, které měly výhled na náměstí, a to čp. 119 až 122, pak čp. 4 až 21, na radniční straně čp. 71 až 77, na druhé straně náměstí čp. 83 až 97. K **Zámeckému rynku**, který Böhmu nazývá Šlospiac, jak se tehdy říkalo, patřilo dvacet domů. Označení náměstí bylo upevněno na domě čp. 111 Jana Blaschkeho a patřily k němu domy čp. 1 (zámek), 2, 3 a dále domy čp. 98 až 118 a č. 429. Je pozoruhodné, že vlastně celá dnešní ulice Zápotockého i Zámecká ulice se počítaly k zámeckému náměstí, protože dům čp. 118 proti zámku byl postaven teprve poč. 19. století a vytvořil tak ulici, která dříve nebyla, takže domy Horního podloubí měly volný výhled k zámku a do Židovské ulice. **Radniční ulice**, které se říkalo Ratuská, měla rovněž 20 domů. Označení měla na radnici čp. 71 a začínala čp. 22 Dolního podloubí a vedla až po čp. 37, tj. až k Dolní bráně městské a z druhé strany domy čp. 67 až 70. Na tuto ulici navazovala **ulice Farní**, do níž se počítalo 16 domů. Označovací tabule byla na rožním domě čp. 66 Josefa Švejdy. Ulice začínala na druhé straně farou čp. 38 a šla po čp. 44 a na druhé straně zpět čp. 59 až 66 a nově postavený dům čp. 436 na rohu proti faře.

Z náměstí vycházela **Černotská ulice**, zahrnující celou dnešní ulici Svatoplukovu, Na náspech a Teplickou. Byla druhou nejdelší ulicí města, čítala 64 domů. Označení bylo na domě čp. 82 a pokračovala po čp. 78, dále čp. 57 až 50, rožní domy čp. 58 a 45, 47 a zpět k městu 48 a 49, dále podél potoka čp. 392 až 395 a za mostem čp. 225 až 232, 327, 233 až 238 a zpět k městu čp. 239 až 241, 415, 440, 242 až 246, 439, 438, 437, 449, 432, 247 až 258 a čp. 431. Na Černotínskou ulici navazovala **ulice Čaputova**, obíhající kolem celého města dnešní ulicí Komenského. Měla 55 domů. Začínala nahoře u mýtnice čp. 372 a pokračovala čp. 373 po pravém břehu Ludyně až po čp. 381, 448, 382 až po čp. 390, pak na druhé straně od Černotínské ulice čp. 259 až 265 a dále Hřbitovní ulicí čp. 266 až 269, 414, 441 a zpět čp. 270 až 273, 430, 274 a dále Čaputovou ulicí až po čp. 291. **Bělotínská ulice** měla 17 domů a označení na rožním domě čp. 292 Jana Starocha a pokračovala domy čp. 293 až 297 a zpět na druhé straně čp. 298 až po rožní dům čp. 308. Tu od konskripce r. 1804 nebyl postaven žádný nový dům.

Horní ulice, nejdelší ulice města, měla 69 domů. Její označení bylo umístěno na domě čp. 368, **hostinci Černý orel Martina Homme**. Začínala od rožního domu Bělotínské ulice čp. 308 a pokračovala až po čp. 314, 450, 315 až 319, 429,

435, 320, 422, 321 až 325, 434, 327 až 332, pak se domovní čísla vracela na druhé straně k městu čp. 333 až 366, 419, 367 až 371. **Klichovská ulice**, nazývaná tak podle **starého mlýna Klichovských**, zabírala pozdější ulici Čechovu, Na hrázi, Gallašovu a Nerudovu. Měla 46 domů. Označení bylo na domě čp. 177 Františka Kratochvila. Proti toku Veličky patřily k ní na levém břehu Veličky domy čp. 134 až 139 (mlýn), dále domy ulice Na hrázi a Gallašovy čp. 140 až čp. 161, dále Nerudovy číslo p. 162 až 166 a zpět po druhé straně číslo popisné 167 a čp. 179. Také tato ulice neoznala od konskripce r. 1804 žádných změn. Zbývající dvě předměstské **ulice Motošinská**, zahrnovala celý Motošín, Mostní ulicí a část ulice 28. října až k Veličce. Měla 33 domů. Označení bylo upevněno na domě čp. 215 Tomáše Jakoba. Ulice začínala hned pod Dolní branou městskou prvním předměstským číslem 123 (vnitřní město měla čp. 1 až 122, kromě domů židovských) a pokračovala čp. 124 až 129, dále Čechovou ulicí čp. 130 až 133 a zpět čp. 180 až 183 a zpět od Veličky druhou stranou na Motošín čp. 212, 213, 433, 214 až 224, 428, 396, 397 a 398. Za Veličkou pokračovala Motošinská ulice **ulicí Drahotušskou**. Její označení bylo upevněno na domě čp. 211, **barvírně Jana Morgensterna** a měla celkem 29 domů. Začínala na druhé straně ulice čp. 184 až po čp. 191, pak zpět čp. 192 až 194, ulicí Trávníckou čp. 195 až 197, 413, 198 až 202 a vlastní ulicí Drahotušskou zpět čp. 203 až 211. Obě ulice Motošinskou a Drahotušskou spojoval **kamenný „císařský“ most**, jak připomíná Böhm, který opravoval erár, protože přes něj vedla císařská silnice.

Město mělo 413 křesťanských domů, zbořením některých a postavením nových domů, jež **dostaly nová konskripční čísla** dosáhlo však **441 popisných čísel**.

Cenný je Böhmův **popis mlýnů, valch a potoků**. Mlýny byly při městě tři, a to **Horní mlýn**, který stál na konci Horní ulice pod Horním dvorem na mlynské strouze, vedené od Velického mlýna. Měl čp. 334 a držel jej tehdy Karel Ertl. Mlýn měl troje složení a pilu. Strouha, již se říkalo též **Olšovský potok**, odbočovala z Veličky u Velického stavu za dědinou Velkou. Strouha sloužila původně k přívodu vody do příkopu kolem hranického hradu (zámku). Z mlýnské strouhy byla vedena část vody před Horním mlýnem 4 troubami na **haltýře na ryby** čp. 335, ostatní voda byla vedena strouhou dále pod **Horní valchu**, kde se spojila s vodou strouhy, jdoucí na valchu a byla vedena na Klichovský mlýn, pod nímž vpadala do Veličky. **Klichovský mlýn** čp. 140, který držel tehdy Josef Jakubka, měl rovněž troje složení. Za mlýnem u strouhy byly **lávky na 3 dřeva** přes vodu, jdoucí do mlýna. Tyto lávky byla povinna opravovat vrchnost, protože **po hrázi strouhy šel veřejný chodník pro lidi, jdoucí od Poišťátu** do města, a z města do Horního mlýna, k haltýřům nebo do Horní valchy. Za lávkou splávek neboli výpust, **lávku přes tuto výpust** byl povinen opravovat mlynář. Voda strouhy, která vpadala pod mlýnem do Veličky, šla odtud na **tři barevný suken, ležící na Veličce**, Josefa Juzy čp. 133, Jakuba Fridla čp. 183 a Jana Morgensterna čp. 211. Odtud tekla do Bečvy. Třetí mlýn tzv. **Malý mlýn** ležel na opačné straně města na tzv. **Střítežském potoku**, který měl u Hranic **jméno Ludyně** (Böhm píše Ludyň). Böhm potvrzuje, že Střítežský potok ztrácí své jméno u jedné vrchnostenské louky, patřící k Hornímu dvoru a odtud nese jméno Ludyň. Z tohoto potoka byla vedena voda na **velký rybník zvaný Hamerník** (ležel pod ním v 16. století měděný hamr) nedaleko domu Karla Klose čp. 336. Potok Ludyně a voda, odtékající z rybníka, byla vedena dále k městu na Malý mlýn čp. 307 o jednom složení, který držel Anton Kurfiřt. Mlýn měl **vlastní stav na potoce** pod zahradou Antonína Blažka čp. 324, jímž vypouštěl zbytečnou vodu. Z Malého mlýna šla voda pod „**císařský**“ **most** v Bělotínské ulici a dále do gruntu Josefa Václavíka čp. 286 na jeho **mlýn, zvaný stupárna**, který byl zařízen na **tlučení sádry**, a pokračovala dále do ulice Čaputovy **pod zděný most s dvěma oblouky**, ležící blízko fortny z města u čp. 285. Tento most býval dříve dřevěný. Vrchnost bylo povinna dávat na stavbu a opravy materiál (dřevo, kámen), město platilo řemeslníky a nádeníky. Odtud tekla Ludyně ulicí až k domu čp. 275, kdy se spojila s potokem, který Böhm i Kulíšek nazývají **Juhyň** (už Gallaš ji na-

zývá **Strouhovna**). Přes potok Juhyň vedly **dřevěné lávky** na 4 dřeva. Odtud oba spojené potoky byly vedeny kanálem pod **kamenný most se dvěma oblouky** u čp. 391 v Černotínské ulici, jímž šla cesta z města do Uher na Valašské Meziříčí, do Kelče, Holešova a dále. Také tento most byl dříve dřevěný. Od kamenného mostu šla voda úzkým potokem na **barevný suken Karla Kobra čp. 424**, pak pod **dřevěný most**, přes nějž se jezdilo z města na velký most přes Bečvu. Vedle tohoto mostu byly postaveny **malé lávky pro lidi**, protože most nestačil pro provozy a dobytek. Za tímto mostem vpadala Ludyně do Bečvy v zahradě pod čp. 220, kde také Velička, obtékající město z druhé strany ústila do Bečvy.

Přes Bečvu vedl **velký dřevěný most** na dva vozy široký. Materiál na stavbu a opravy dodávala vrchnost, město platilo řemeslníky. Pod městem byl na Bečvě **velký stav**, kterým se chytala voda na Trávnícký mlýn čp. 188, který držel Karel Prokeš, a dále na Trávníckou valchu. **Trávnícký mlýn** měl čtvero složení a ležel už na pozemcích Drahotuš. Voda za mlýnem šla hlubokým příkopem na **Trávníckou valchu**, která šla na 3 páry hunků, z valchy vpadala do Bečvy. Užitek ryb brala jednak vrchnost, jednak město Hranice. **Vrchnost užívala Bečvu** v pachtu od vrchnosti Kelečské od tzv. špičské trouby, již kdysi šla voda z rybníka do Bečvy, za časů Böhmových však už z rybníka byla louka. Druhé znamení začátku té vody bylo za hluzovským lesem. Vrchnost užívala řeku až k tzv. Žampachovské skále. **Odtud patřil užitek z řeky Bečvy městu Hranicím až po Veličku**, kde vtékala do Bečvy. Od Veličky měla právo rybolovu v Bečvě opět vrchnost až k drahotušské hranici u obecního pastviska drahotušského.

Zajímavý je také Böhmův **popis mostů a lávek**, jež byla povinna opravovat vrchnost. Především to byly tzv. **Zborové lávky** v Klichovské ulici přes potok Veličku. Böhm vysvětluje název lávek tak, že se jí chodilo do bratrského sboru na pravém břehu Veličky, který později kníže proměnil v kostelík sv. Šebestiána a Rocha a po jeho zrušení v solnici. Hned pod lávkami byl **výsoký bedněný stav**, jímž se hnala voda z Veličky **strouhou do panské zahrady** na pravém břehu Veličky. Něco vody ze strouhy bylo zachyceno v **rybníku panské zahrady** na polévání zeleniny, prodávané ve městě, ostatní voda šla do čp. 187 v Drahotušské ulici a **vycházela tu příkopem**, který za časů Böhmových byl ještě zřejmý, **odtud šla voda strouhou přes drahotušská pole** kolem Drahotuš až na **Slavičský rybník**. Protože kostelík sv. Šebestiána, později solnice patřily vrchnosti a také voda strouhy z Veličky vedla na panský rybník, byla vrchnost povinna zborové lávky opravovat. Gallaš nazývá tyto lávky Borové. Na základě porovnání s městem byla vrchnost povinna udržovat také **most dřevěný na Malý Drahotuch**, protože přes něj vozila potřebné dřevo a materiály na opravu stavu na Bečvě. Všechny tři mlýny, Trávnícký, Horní i Malý patřily dříve vrchnosti a mlynáři platili z mlýnů roční nájem. Dokud **nebyly mlýny zákupní**, v Trávníckém mlýnu mlelo málo lidí z Hranic. **Mlynáři žádali** proto vrchnost, aby jim dala **ke mlýnům nějaké pole**, aby se užívali. Horní mlynář dostal od vrchnosti louku v Šovějdech a roli na Špitálce u Veličky, Malý mlynář roli hned u mlýna a louku od Večeřovského gruntu a roli, kde cihelna stojí, též od Večeřovského gruntu. Za to pustila vrchnost Večeřovi svou roli od Světlíkovského dvora, ležící za vápenkou. Trávnícký mlynář dostal od hranické obce tzv. **Chmelník, kde hraniční měšťané pěstovali už v 16. století chmel pro svou potřebu**, když vařili pivo. Za ten Chmelník vyhandlovali s vrchností roli za Čaputovým dvorem, kterou měl pak František Číhala z čp. 278. Vrchnost při tom ujednání dala městu potvrzení, že most na Malý Drahotuch bude vždy opravovat na svůj náklad. Když koncem 18. století všichni tři mlynáři vrchnostenské mlýny zakoupili, zůstala jim i role.

Také **lávky u stavidel na strouze pod velkým stavem**, již se šlo do Trávnícké valchy, byla vrchnost povinna opravovat, za to měšťané na obou stranách strouhy byli povinni trpět v čas čištění strouhy na sáh zšíří vyhazování bláta ze strouhy. Vrchnost byla povinna opravovat i **lávky Motošinské pod fortnou židovskou** přes Veličku k čp. 133. Společné ujednání na opravu mělo město

s vrchností i na opravu lávky přes Veličku do Klíchovské ulice od čp. 182 k čp. 133. Tuto lávku skoro každý rok vzala voda a také r. 1834 byly lávky strženy. Podobná dohoda byla i na opravu dřevěného mostu za Bečvou u Kořínkovy zahrady čp. 405. Jím se šlo na paseky a do knížecího lesa pro šutr a na Křivé. Tu byla stále stojící voda z lesa a z pasek bez odtoku. Další most opravovala vrchnost v Černotínské ulici u obecní cihelny čp. 238 na cestě do Teplic a Meziříčí. Pod tím mostem šla voda z lesů a polí za náhlých přívalů do Bečvy. Na cestě na Zbrašov si vymohli Zbrašovští na vrchnosti, že převzala povinnost opravy mostu přes velkou „debru“ na cestě, již tekli potok a velké vody z lesa přes cestu do té debře, na dva sáhy hluboké.

Ze zprávy Böhmovy se také dovídáme, že za Bečvou „na Kamenci“ postavila obec velký „okol“ pro divoké koně, který obec sama udržovala a opravovala. V něm byli dočasně umístěni koně, hnani z Haliče na trhy do Olomouce a Vídně.

Böhmův topografický popis města nepodává údaje o tehdejší židovské náboženské obci, která byla zcela samostatná, měla své představené a podléhala přímo vrchnosti. Její domy ležely čp. I (dnes čp. 741) proti zámku, čp. II (dnes čp. 737) mezi zámkem a čp. III. až XV (synagoga) v tehdejší Židovské ulici (dnes Janáčkova čp. 736 až 728), čp. XVI. a XVII. (židovské lázně) na druhé straně Židovské ulice (dnes zbořená), čp. XVIII židovský špitál (dnes zbořený) stál pod Malým mlýnem při Bělotínské ulici, na jejíž druhé straně byl židovský hřbitov, dále domy čp. XIX, XX a XXI, postavené po r. 1802 na místě bývalé vrchnostenské olejny čp. 64 a v sousedních zahradách postavené domy čp. XXII a XXIII (dnes zrušené).

Böhmův popis zachycující vlastně paměti Kulíškovy má kronikářskou hodnotu. Zachycuje mnoho údajů, sdělených dlouholetým purkmistrem měst Maxmiliánem Kulíškem. Böhm neměl vyššího vzdělání, provedl proto zápis tak, jak mluvil, je proto i cenným dokladem mluvy hranických měšťanů ve čtyřicátých letech 19. století.

Prameny: Velkostatek Hranice, Státní archiv Opava, prac. Janovice.

KONCERT NAŠICH PŘÁTEL

Jednotný klub pracujících připravil pro hranickou kulturní veřejnost koncert zahraničního uměleckého tělesa — vysokoškolského pěveckého sboru ORGANUM z Krakowa. Tento pěvecký sbor navštíví naši vlast na pozvání akademického pěveckého sdružení MORAVAN a kromě vystoupení u nás, bude koncertovat ještě v Brně a jeho okolí. Koncert pěveckého sboru ORGANUM se uskuteční v Hranicích dne 12. 10. 1977 v sále Lidové školy umění v 19.30 hodin.

Dr. Mečislav Razik, člen akademického pěveckého sboru MORAVAN nám k připravované akci napsal:

Akademické pěvecké sdružení Moravan bylo hostem smíšeného sboru krakowských vysokoškoláků Organum na podzim v r. 1975. Nyní hostí Moravan tento mladý a sympatický sbor v ČSSR. Necelá třicítka chlapců a děvčat z Jagelonské univerzity a jiných krakowských vysokých škol pod vedením dirigenta Boguslawa Grzybka, působícího na tamní konzervatoři, se vypracovala svým nadšením a houževnatou prací, opřenou o zdravou muzikálnost, lásku ke zpěvu a vzájemné přátelství za své sedmileté existence v umělecký soubor, který přerostl hranice starobylého královského a uměnilovného města Krakowa. Zpívá po Polsce —

v městech i v městečkách — v rozhlase i v televizi a otevřel si již cestu i do světa: NDR, letos NSR, Rakousko a Itálie.

Rozsah jejich repertoáru je široký — od nejstarších polských chorálů přes polyfonii až k současné tvorbě. Organum samozřejmě věnuje prvořadou pozornost autorům domácím, reprezentovanými jmény Mikolaj z Krakowa (1. pol. XVI. stol.), Jerzy Liban z Legnicy (+ 1546), Waclav z Szamotuł (1520—1560), Mikolaj Zieliński (1550—1615), Grzegorz Gerwazy Gorczycki (1650—1734), Tadeusz Kassem (1893—1963), Jan Pasierb Orland (nar. 1903), Kazimierz Serocki (nar. 1922), Juliusz Luciuk (nar. 1927) aj.

Styky, přátelství a družba s jinými národy a zvláště se sousedy jsou prospěšné a potřebné ve všech oblastech. Vzájemná představení se a poznání kulturních hodnot a dějinných tradic obohacuje bezesporu obě strany a stává se plodnou základnou přátelského a mírového soužití a spolupráce. Je-li to navíc praktikováno výměnou, vzájemným poznáním a přátelstvím mezi soubory a jejich členy, pak obecná živá touha a současně úsilí všech lidí dobré vůle o pokojný vývoj, bezpečnost a přátelskou spolupráci v Evropě a na celém světě pomáhá těmito malými pramenky družebních a přátelských vazeb utvrzovat důslednou a vytrvalou činnost vlády a proměňovat ji v trvalý stav pokoje a míru.

Proto v tomto duchu „witajcie, drodzy przyjaciele!“

Vysokoškolský pěvecký sbor ORGANUM z Krakowa — PLR.

ČINNOST AGITAČNÍHO STŘEDISKA V JKP ZAHÁJENA

U příležitosti 60. výročí VRSR byla zahájena 16. září 1977 v Jednotném klubu pracujících činnost agitačního střediska. Slavnostního zahájení byli přítomni zástupci stranických a městských orgánů a zástupci hranických závodů a institucí.

Zahajovací kulturní program předvedli žáci a učitelé lidové školy umění v Hranicích. O významu VRSR a o důležitosti práce agitačních středisek právě v tomto období hovořil ve svém referátu předseda ideologické komise MěstV KSČ s. pplk. Frant. Votava. Předseda agitačního střediska s. Ludmila na závěr seznámil přítomné slavnostního shromáždění s koncepcí činnosti a práce tohoto agitačního střediska. BL

Z HRANICKÝCH ŠKOL

V krátkém období od října 1976 do konce června 1977 se podařilo rozšířit **materšskou školu n. p. SIGMA** přístavbou o nové oddělení pro třicet dětí. O včasné provedení náročných stavebních prací, jež probíhaly za plného provozu školy, se zasloužili jak četní pracovníci n. p. SIGMA, tak i rodiče i učitelky, které dobrovolně pracovníky získávaly. Při slavnostním otevření nového oddělení za účasti představitelů n. p. SIGMA a MěstNV odevzdal předseda MěstNV Miloslav Pavelka čestná uznání stavbyvedoucímu ing. Ludvíku Pavlovi, vedoucímu investičního oddělení n. p. SIGMA Vítězslavu Honsovi a zásobovači stavebního útvaru n. p. SIGMA Miroslavu Kosařovi. Děti nastoupily do nového oddělení od 1. září 1977.

K počátku nového školního roku 1977/78 byla v **místní části Drahotuše uvedena do provozu nová mateřská škola**, upravená v akci Z městským národním výborem ve spolupráci s občany a s vedením JZD Podlesí a n. p. Severomoravské cihelny. Oba tyto podniky také zabezpečují pro nové zařízení provozní pracovní síly. V nové mateřské škole je ve dvou odděleních místo pro 120 dětí, z toho polovina je vyhrazena pro děti pracovníků n. p. Severomoravské cihelny.

V **odborném učilišti n. p. SIGMA** v Hranicích byla od počátku školního roku 1977/78 zahájena výuka v novém učebním oboru s maturitou: **mechanik s odborným zaměřením na číslicově řízené stroje**. Absolventi tohoto oboru získají specializaci pro montáže složitých mechanických, elektrotechnických a elektronických částí strojů a pro zajištění provozuschopnosti těchto strojů a systémů. V současné době probíhá v učilišti za účinné pomoci pracovníků a učňů výstavba nové haly pro výuku. V dalším roce bude hala rozšířena o dvoupodlažní přístavek, v němž jsou plánovány dílenské učebny pro výuku učňů nového oboru. Zároveň se provádí rekonstrukce kotelny, jež bude vybavena novým technologickým zařízením.

Při příležitosti oslav stého výročí založení **gymnázia v Hranicích** se zrodila v roce 1971 myšlenka vydávat vždy po pěti letech **výroční zprávu**, která by ukázala, jak škola plní úkoly, které vytýčuje socialistická společnost. Poprvé byl tento záměr uskutečněn výroční zprávou za léta 1971—1976, jež obsahuje kroniku nejdůležitějších událostí v životě školy, údaje o družebních stycích, o účasti žáků v soutěžích, o výsledcích v tělesné a branné výchově, o úpravách školní budovy a jejím vybavení. Závěr výroční zprávy, pečlivě redakčně připravené prof. Karlem Holešovským, tvoří seznam pedagogických pracovníků a absolventů školy za léta 1972—1976.

MEDAILE Z FLORY

Hranická šlechtitelská stanice květin oborového podniku SEMPRA se už tradičně zúčastnila svými výpěstky letní části květinové výstavy FLORA s mezinárodní účastí v Olomouci. Dvě kolekce begonií rex byly ohodnoceny stříbrnou a bronzovou medailí, za kolekci gloxinii dostala bronzovou medaili. Také na výstavě IGA — Mezinárodní zahradnické výstavě v Erfurtu v NDR byla hranická stanice zastoupena kolekcí tří odrůd begonií rex.

Publikaci prom. hist. M. Jaškové, univ. prof. PhDr. L. Hosáka a PhDr. B. Indry **DĚJINY MĚSTA HRANIC** (I. díl) je možno zakoupit na městském národním výboru, odbor školství a kultury, nebo v kanceláři Cestovní informační služby ve Svatoplukově ulici.

PROGRAMY JKP

Pondělí 3. 10. Akce „Kultura mládeži“
sál JKP
11 hod. OTESÁNEK MEZI NÁMI
Literární pořad pro žáky 1.—4. tříd ZDŠ

Čtvrtek 6. 10. Akce „Kultura mládeži“
sál JKP
8.15 a 10 hod. OTESÁNEK MEZI NÁMI
Literární pořad pro žáky 1.—4. tříd ZDŠ

Pondělí 10. 10. Zahájení výstavy obrazů
gotický sál akademického malíře, zasloužilého umělce
15 hod. OTY HOLASE
Výstava má název „Obrazy ze Sibíře“ a je věnována
60. výročí VRSR

Pondělí 10. 10. Beseda se zasloužilým umělcem Otou Holasem
agit. střed. JKP
16 hod. DOJMY Z UMĚLECKÝCH CEST PO SSSR

Středa 12. 10. KONCERT
sál LŠU
19.30 hod. vysokoškolského pěveckého sboru „Organum“
z Krakowa — PLR

Čtvrtek 28. 10. Soutěž amatérských zpěváků
sokolovna
19.30 hod. HRANICKÁ RŮŽE
Akce ve spolupráci s MěstV SSM

Pondělí 31. 10. Přednáška pro veřejnost
agit. střed. JKP
19 hod. VŘSR A JEJÍ TRVALÝ MEZINÁRODNÍ VÝZNAM

Akce metodického střediska JKP

Sobota 22. 10. SLAVNOSTNÍ KONCERT K 60. VÝROČÍ VŘSR
Milenov — sál OB Účinkují: žáci LŠU Potštát a pěvecký sbor „Mír“

Pátek 28. 10. PŘEHLÍDKA SOUBORŮ ZÁJMOVÉ UMĚLECKÉ ČINNOSTI
Teplíce n. B. Slavnostní akce věnovaná 60. výročí VŘSR
láz. dům Bečva
19 hod.

Akce v agitačním středisku JKP:

Pátek 7. 10. Akce „Klubu mladých SSM“
18 hod.

Pondělí 10. 10. Beseda se zasloužilým umělcem OTOU HOLASEM
16 hod.

Neděle 16. 10. VÝROČNÍ SCHŮZE
9 hod. městské organizace SPB

Neděle 23. 10. Pásmo krátkých filmů pro děti
9 hod.

Pondělí 24. 10. Schůze UO KSČ č. 2
18 hod.

Pátek 28. 10. Volební skupinové shromáždění
14 hod. PO I. ZDŠ Hranice

Zájezd do divadla pracujících v Gottwaldově

Neděle 23. 10. Na programu:
odjezd 17.30 hod. Mykola Kuliš: PATETICKÁ SONÁTA
od hotelu Brno Československá premiéra díla ukrajinského autora

VYUČOVÁNÍ V KURSECH JKP

Úterý 17.00—20.00 hod. — kursy němčiny
Středa 17.00—22.30 hod. — kursy společenského tance a chování
Čtvrtek 17.00—20.00 hod. — kursy angličtiny
Čtvrtek 18.00—21.00 hod. — kursy společenského tance a chování
Pátek 15.00—21.00 hod. — kursy šití

ZEMŘELÍ OBČANÉ Z HRANIC

V SRPNU 1977:

Františka Holubová	Velká č. 42	26. 3. 1898
Ludmila Korytářová	14. Října č. 4	17. 8. 1901
Josef Pavlica	Rezkova 1668	15. 7. 1909
Josefa Konečná	Slavíč č. 84	2. 1. 1908
Valerie Vavrouchová	1. máje č. 1260	9. 1. 1905
Marie Levová	Velká č. 118	12. 1. 1915
Ludmila Králová	Boňkov č. 44	12. 1. 1899
Františka Polášková	Středolesí č. 49	5. 5. 1905
Ernest Balko	Struhlovsko č. 1291	14. 6. 1937
Anna Růžičková	Pod Křivým č. 488	18. 10. 1913
Justina Čadrová	Čsl. armády č. 204	23. 2. 1920
Marie Kowalská	Jiřího z Poděbrad č. 1010	4. 9. 1901
Františka Matyášová	Slavíč č. 52	20. 9. 1896
Karel Číhal	Jiřího z Poděbrad č. 1266	29. 10. 1904
Anna Ježková	B. Němcové č. 712	23. 7. 1903
Marie Růžičková	Drahotuše č. 364	3. 9. 1898

ČEST A VDĚČNÁ PAMĚŤ VŠEM ZESNULÝM SPOLUOBČANŮM!

PROGRAMY KIN

KINO SVĚT HRANICE

-
4. 10.—6. 10. ZTRACENÁ EXPEDICE
Sovětský film. Dramatický zápas o zlato v hluboké tajze. Film je mládeži přístupný.
-
7. 10.—10. 10. VŠECHNO JE ÚPLNĚ JINAK
O tom, že všechno je na svém místě a nic není v pořádku. Italský film. Film je mládeži nepřístupný.
-
11. 10.—13. 10. BÍLÁ STĚNA
Švédský film. Den rozvedené ženy. Film je mládeži nepřístupný.
-
14. 10.—17. 10. OKNO DO NEBE
Film USA. Pravdivý příběh hvězdy, která pohašla, ale nezapadla. Film je mládeži přístupný.
-
18. 10.—20. 10. INSPEKTOR A LES
Bulharský film. O dívce, která krutě pomstila své ponížení. Film je mládeži nepřístupný.
-
21. 10.—24. 10. TAJNÝ HRÍCH
Španělský film. Milostné drama krásné ženy, kterou poznamenala temná minulost. Film je mládeži nepřístupný.
-
25. 10.—26. 10. DOMOVNÍK
Francouzský film. O tom, kolik pater vede ke kariéře. Film je mládeži nepřístupný.
-
27. 10. CIKÁNI JDOU DO NEBE
Drama lásky, obestřené kouzlem melodií a tanců. Film vyznamenaný Velkou zlatou mušlí na XXIV. MFF 1976 v San Sebastianu. Hraje se jen pro členy klubu přátel sov. filmu.
-
28. 10.—29. 10. KRÁTKÝ ŽIVOT
Slovenský film. Napínavý příběh o likvidaci teroristické skupiny. Film je mládež přístupný.
-

-
30. 10.—31. 10. DEVĚT MĚSÍCŮ
Maďarský film. O velké lásce a rozbitém snu o štěstí. Film je mládeži nepřístupný.
-

1. 11.—3. 11. DIKTÁTOR
Film USA! Slavná satira Ch. Chaplina. Film je mládeži přístupný.
-

Představení pro děti — každou sobotu v 15 hod.

---

8. 10. MICHAILA VE SNĚŽNÉM ZÁMKU
Rumunské barevné pásmo.
-

15. 10. NEVĚSTA S NEJKRÁSNEJŠÍMA OČIMA
Barevná pohádka ČSSR.
-

22. 10. DOBRODRUŽSTVÍ S BLASIEM
Český barevný film.
-

29. 10. DOSPĚLÁCI MŮŽOU VŠECHNO
Film ČSSR. Míšovo dobrodružství.
-

Představení pro mládež — každou neděli ve 14.30 hod.

---

2. 10. SVĚTLA VELKOMĚSTA
Film USA. Z fondu Ch. Chaplina.
-

9. 10. NIKKI, DIVOKÝ PES SEVERU
Film USA. Dobrodružství psa, který podléhal hlasu divočiny a zároveň byl přítelem člověka.
-

16. 10. MODRÝ SEN
Film NDR. Příběh dvou chlapců, kteří prošli krutou školou života.
-

23. 10. ROMANCE ZA KORUNU
Film ČSSR. S hudbou a písničkami o první lásce.
-

30. 10. KVOČNY A KRÁL
Film ČSSR. O mladé lásce a nejen o ní.
-

KINO MÍR DRAHOTUŠE

-
5. 10. v 19 hod. KVOČNY A KRÁL
Film ČSSR. O mladé lásce a nejen o ní. Film je mládeži přístupný.
-
7. 10. v 19 hod. KRÁL KRYSA
9. 10. v 19 hod. Film USA. Drama ze singapurské věznice. Film je mládeži nepřístupný.
-
9. 10. v 16.30 hod. ZLATÁ SINDIBÁDOVA CESTA
Film USA. Pohádkové dobrodružství na cestě za velkým tajemstvím. Film je mládeži přístupný.
-
12. 10. v 19 hod. LET MRTVÉHO PTÁKA
Jugoslávský film. Dramatický příběh lásky, přátelství a zrady. Film je mládeži do 18 let nepřístupný.
-
14. 10. v 19 hod. HOSTĚ
16. 10. v 19 hod. Film USA. Tragédie jednoho dne a noci. Film je mládeži nepřístupný.
-
19. 10. v 16.30 hodin MĚĎA BĚĎA
Kreslený film USA s oblíbenými postavami „Pes Filipes a spol.“
-
19. 10. v 19 hod. KŘIŽÁCI — I. A II. DÍL
Polský film podle románu H. Sienkiewicze. Film je mládeži přístupný.
-
21. 10. v 19 hod. HRAD Z PÍSKU
23. 10. v 19 hod. Japonský kriminální film. Film je mládeži přístupný.
-
23. 10. v 16.30 hodin PRUHOVANÁ PLAVBA
Sovětský film. Veselá historika o tygrech, kteří se stali pány lodi. Film je mládeži přístupný.
-
26. 10. v 19.30 hodin DVA ZLOČINY
Film NDR. Příběh z kriminálního seriálu. Film je mládeži přístupný.

---

28. 10. v 19 hod. ZÍTRA TO ROZTOČÍME, DRAHOUŠKU!
30. 10. v 19 a 16.30 hod. Film ČSSR. O věčných sporech a nelibostných žertech dvou dnešních rodin. Film je mládeži přístupný.

---

30. 10.—31. 10. DEVĚT MĚSÍCŮ
Maďarský film. O velké lásce a rozbitém snu o štěstí. Film je mládeži nepřístupný.

---

1. 11.—3. 11. DIKTÁTOR
Film USA! Slavná satira Ch. Chaplina. Film je mládeži přístupný.

Představení pro děti — každou sobotu v 15 hod.

---

8. 10. MICHAILA VE SNĚŽNÉM ZÁMKU
Rumunské barevné pásmo.

---

15. 10. NEVĚSTA S NEJKRÁSNEJŠÍMA OČIMA
Barevná pohádka ČSSR.

---

22. 10. DOBRODRUŽSTVÍ S BLASIEM
Český barevný film.

---

29. 10. DOSPĚLÁCI MŮŽOU VŠECHNO
Film ČSSR. Míšovo dobrodružství.

Představení pro mládež — každou neděli ve 14.30 hod.

---

2. 10. SVĚTLA VELKOMĚSTA
Film USA. Z fondu Ch. Chaplina.

---

9. 10. NIKKI, DIVOKÝ PES SEVERU
Film USA. Dobrodružství psa, který podléhal hlasu divočiny a zároveň byl přítelem člověka.

---

16. 10. MODRÝ SEN
Film NDR. Příběh dvou chlapců, kteří prošli krutou školou života.

---

23. 10. ROMANCE ZA KORUNU
Film ČSSR. S hudbou a písničkami o první lásce.

---

30. 10. KVOČNY A KRÁL
Film ČSSR. O mladé lásce a nejen o ní.

Představení pro mládež — každou neděli ve 14 hodin.

---

2. 10. POHÁDKA O VĚČNÉM MLÁDÍ
Rumunský film o dobru a lásce.

---

9. 10. PŘÍŠERA Z JEZERA
Veselé anglické pásmo.

---

16. 10. O ČEM MLČELA TAJGA
Sovětský film. Neobyčejná dobrodružství.

---

23. 10. PAN TAU A CESTA KOLEM SVĚTA
Film ČSSR. Film o vašem dětství.

---

30. 10. MALÝ TYGR
Dobrodružný film.

Zpravodaj města Hranic a lázní Teplic n. B. vydává jednotný klub pracujících
v Hranicích. Tisknou Moravské tiskařské závody, n. p., Olomouc.